

SD

Samozavestna Slovenija

Izhodišča za vladni program
Socialnih demokratov

2018 - 2026

Nova vizija za Slovenijo

Vemo, kaj znamo.
Vemo, kako narediti več
in bolje za vse.
Imamo načrt.

In imamo sanje.

Slovenija in svet se spreminjata. Še nikoli nismo bili soočeni s toliko neznankami za prihodnost kot sedaj. Za nami je trpka izkušnja krize, pred nami negotovost. Slovenijo moramo pripraviti na izzive prihodnosti. Kriza nas nikoli več ne sme ujeti nepripravljene. Zato potrebujemo jasno smer za razvoj. Potrebujemo dogovor o prihodnosti.

Zato zastavljamo novo vizijo. Slovenijo želimo v osmih letih po ključnih merilih, ki kažejo na vse vidike kakovosti življenja, trajnostnega razvoja, inovativnosti, socialne in ekonomske uspešnosti, umestiti med najboljše na svetu. To je ambicija, s katero

želimo povezati Slovenijo in v uresničenje nove etape naših ciljev vključiti vso ustvarjalnost, znanje, delo in energijo naših ljudi. Naša prioriteta je jasna – delo za državljanke in državljane.

V družbi želimo vzpostaviti novo zaupanje. Okrepiti želimo sposobnost države, vlade in institucij, da bi uresničili pričakovanja ljudi. Da državljanke in državljanom zagotovimo varnost v vseh življenjskih obdobjih in okoliščinah. Da okrepimo znanje in kompetence vseh generacij, da bo Slovenija opolnomočena za priložnosti pred nami. Da izenačimo življenjske priložnosti vsakogar. Da pomagamo drug drugemu, da skrbimo drug za drugega. Da izoblikujemo boljše poslovno okolje in dvignemo poslovno kulturo. Da razvijamo in inoviramo, ker je iznajdljivost del naše identitete. Da zaščitimo svojo naravo in popravimo škodljive poteze preteklosti. Da dvignemo ugled Slovenije v svetu, njenemu glasu za

mir in sodelovanje pa damo težo napredne in zgledne države. Vse to hočemo narediti, ker hočemo dvig kakovosti življenja. Za vse.

Verjamemo, da bo Slovenija med najboljšimi na svetu takrat, ko bo v polni meri zagotavljala svobodo, enake možnosti, blaginjo in varnost vsem svojim državljanke in državljanom in bo skupnost živel in delovala solidarno in povezano. Biti človek človeku. Živeti in pustiti živeti. Izenačevati možnosti prihodnjih generacij. Prizadevati si, da v vsem, kar delamo in kakor živimo, za seboj puščamo svet boljši in lepši za vsakogar. To je socialna demokracija. Ideja o družbi, ki daje možnosti in koristi vsem ljudem.

A close-up photograph of a hand holding a small object, with a blurred green background. The hand is positioned on the right side of the frame, and the object is held between the fingers. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting an outdoor setting with trees or foliage. The lighting is bright and natural, creating a warm and positive atmosphere.

**Ideja, ki nas združuje, je družba,
ki daje možnosti in koristi vsem ljudem.
Takšna družba ima ime:
socialna demokracija.**

Dejan Židan

Dobrobiti gospodarskega razvoja niso enakomerno porazdeljene med vse ljudi.

Nadoknadimo izgubljeno desetletje

Za nami je težka in globoka kriza. Desettisoče ljudi je izgubilo delo. Desettisoče mladih je priložnosti poiskalo zunaj naših meja. Desettisočem se je življenjski standard bistveno poslabšal. Povečala se je revščina, narasle so socialne razlike in neenakost.

Sanacija bančne luknje je povzročila skokovito rast javnega dolga. Zaradi tega so bili narejeni boleči rezi v sredstva za socialno zaščito, za šolstvo in znanost, za kulturo, za zdravstvo. Tudi na področjih, kjer smo med boljšimi v Evropi in svetu, se že kažejo dolgoročne posledice manjših vlaganj in premalo razvojno usmerjene politike.

Med ljudmi se je okreplil občutek nepravičnosti in razširjenosti korupcije.

Kriza nas ni naredila močnejše, ampak je ustvarila krč, ki je postal del družbene mentalitete. Močno je posegla v našo družbo in usodno zmanjšala zaupanje v demokracijo, v državo, v drug drugega. Ljudje se počutijo ogoljufane. Napovedi o izgubljenem desetletju – za državo in za njene ljudi - so se uresničile.

Po izvedeni bančni sanaciji so v Sloveniji vzpostavljeni pogoji za zasuk trendov. Finančna suverenost države je zavarovana, zaupanje v verodostojnost države začinja naraščati. Slovensko gospodarstvo se pospešeno krepi, ustvarjajo se nova delovna mesta, slovenska podjetja so razdolžena visokih dolgov, ki so jih bremenila. Toda: tudi po večletnem ciklu stabilne gospodarske rasti, ene najvišjih v Evropski uniji, imamo še vedno manj delovnih mest kot v obdobju pred krizo, z revščino pa se sooča četrтина

prebivalcev. Dobrobiti gospodarskega razvoja niso enakomerno porazdeljene med vse državljanke in državljane. Še vedno je premalo priložnosti za mlade. Regionalni razvoj ni skladen.

Slovenija se na vseh ravneh javnih sistemov sooča s slabim upravljanjem, ki ga zaznamuje odsotnost strateškega vodenja, prelaganje odgovornosti, prenormiranost in birokracija. Velika razdrobljenost države na občine na eni strani, visoka stopnja centralizacije na drugi. Država nima enovite razvojne strategije, ki bi jo vsi razvojni in družbeni udeleženci razumeli kot skupno usmeritev in orientacijo za delovanje.

Da iz Slovenije ustvarimo državo, na katero bomo spet ponosni.
Ker je čudovita dežela in ker mora postati boljše družba.

Upravljanje s prihodnostjo

Če lahko za prejšnjo rečemo, da je bila vlada reševanja, in je sedanja vlada stabilizacije, mora biti prihodnja vlada tista, ki bo zagotovila razvojni preboj.

Spet si moramo – po tem težkem desetletju – upati pogledati naprej in ambiciozno zastaviti cilje za skupno prihodnost. Da iz Slovenije ustvarimo državo, na katero bomo spet ponosni in kjer bo prijetno živeti. Ker je čudovita dežela in ker mora postati boljše družba.

Preboj zahteva pogum, skupno vizijo in jasen načrt, kako okrečiti prednosti, zmanjšati slabosti, odpraviti tveganja in uresničiti priložnosti. Trezno in realno moramo pogledati, kaj v naši družbi deluje in kaj ne.

Ključna vprašanja:

Ali je naša najpomembnejša prioriteta napredek v kakovosti življenja posameznic in posameznikov?

Ali smo organizirani tako, da uresničimo ponujene priložnosti?

Ali naš družbeni ustroj zagotavlja pravičnost in učinkovito zaščito pravic, brez katerih ne moremo obstati kot skupnost?

Ali sedanja raven naše infrastrukture omogoča najboljšo možno povezanost in povezljivost, možnosti za razvoj podjetij, enake priložnosti za blaginjo?

Ali se na pravi način povezujemo z drugimi v Evropi in svetu, da okrepimo varnost, stabilnost in naše možnosti?

Ali Slovenijo navznoter in navzven spreminjamo tako, da bo zgled pravične, inovativne, uspešne družbe, glasnice miru, človekovih pravic in mednarodnega sodelovanja?

Kje smo in kam gremo

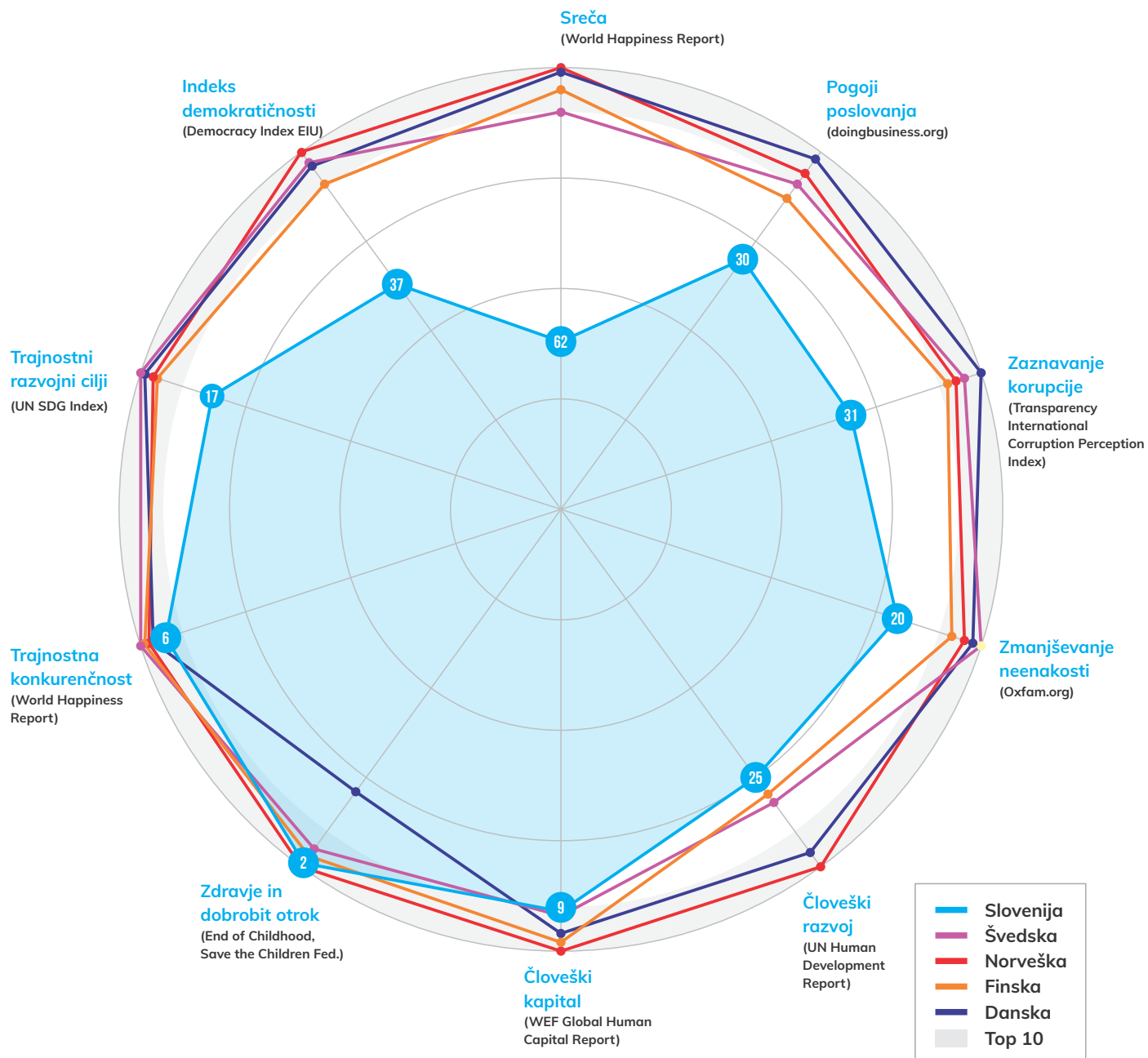
Slovenijo želimo po kakovosti življenja, trajnostnega razvoja, inovativnosti, socialne in ekonomske uspešnosti umestiti med prvih deset držav sveta.

Graf na sosednji strani:

Uvrstitev Slovenije in skandinavskih držav na izbranih lestvicah.

Analiziramo vse ključne primerjalne kazalnike razvoja. Pri marsikaterem od teh kazalnikov je Slovenija že v vrhu (trajnostna konkurenčnost, socialna pravičnost), pri kakšnem (poslovanje, zaznava korupcije, zadovoljstvo in sreča) pa bistveno bolj v ozadju. Za cilj si postavljamo, da Slovenijo v osmih letih po ključnih kazalnikih, ki kažejo na vse vidike kakovosti življenja, trajnostnega razvoja, inovativnosti, socialne in ekonomske uspešnosti, umestimo med prvih deset držav sveta.

Menimo, da ima Slovenija za to vse možnosti. Ključna orodja za takšen razvojni preboj vidimo v znanju in kompetencah naših ljudi ter v legi Slovenije v srcu Evrope. Zato, da dosežemo vizijo, potrebujemo nov razvojni model, posodobljeno družbeno infrastrukturo in učinkovito, upravljavsko sposobno državo.

Z novo vizijo hočemo povezati Slovenijo in v njeno uresničenje vključiti vso ustvarjalnost, znanje in delo naših ljudi.

Ključna orodja za razvoj Slovenije

Slovenija potrebuje nov razvojni model.

Potrebujemo boljše vodenje in upravljanje.

Javne storitve so ključ za vključujoč razvoj in enake možnosti vseh (šolstvo, znanost, zdravstvo, javna infrastruktura).

Uspemo lahko zgolj kot odprto, inovativno gospodarstvo.

Ključno je vključujoče delovanje, povezovanje, sodelovanje, novi modeli in prakse.

Napredek je mogoč le ob povečanem zaupanju v medčloveških in institucionalnih odnosih.

Vsem moramo zagotoviti enake možnosti.

Nosilci oblasti in odločanja in vsi drugi člani družbe morajo prevzemati za svoje delo odgovornost.

Ključno vlogo bo odigrala odprava prenormiranosti in odvečne birokracije.

10 ciljev samozavestne Slovenije

1. Odlično organizirana Slovenija.

Država, sposobna uresničiti priložnosti in aktivirati vse ustvarjalne sile ljudi, da skupaj poskrbimo za blaginjo, pravičnost, varnost in krepitev naših možnosti. Zato napovedujemo samozavestno vodenje vlade. Okrepili bomo vključenost vseh v procese odločanja, še posebej socialnega partnerstva in sodelovanja med generacijami. Delali bomo na tistem, kar nas združuje. Motivirali bomo ustvarjalnost vseh v družbi. Državo bomo smiselno organizirali, da bo iz razpoložljivih virov ustvarjala najboljše rezultate. Zmanjšali bomo birokracijo in prenormiranost. Z novimi cilji bomo Sloveniji dali nov elan.

2. Rast, ki bo ustvarjala koristi za vse.

S celovitim gospodarskim programom in stabilnostjo gospodarskega okolja bomo skrbeli za nadaljevanje gospodarske rasti. Slovenskim podjetjem bomo aktivno odpirali

poti na nove trge. Povezovali bomo slovensko znanost z gospodarstvom, da ustvarimo nove inovativne rešitve. Spodbujali bomo povezovanje podjetništva, da bo skupaj sposobno ponuditi izdelke in storitve na svetovnih trgih. Podpirali bomo investiranje v nove tehnologije in v nova znanja, nove poslovne in ekonomske modele, kot so sodelo, souporaba, ekonomska demokracija. Z digitalizacijo bomo poskrbeli za razvoj inovativnosti in podjetništva, državljanom pa omogočili boljše javne storitve. Uveljavili bomo obvezno udeležbo delavcev pri dobičku. Poskrbeli bomo za vzdržne in stabilne javne finance, s programskim proračunom poskrbeli za optimizacijo porabe javnega denarja za najboljše možne učinke, z javnimi vlaganji in partnerstvi pa poskrbeli za kakovost naše javne infrastrukture.

3. Slovenija brez revščine.

Odprave revščine se bomo lotili s sistemskimi ukrepi spodbujanja vključujoče gospodarske rasti, ustvarjanjem kakovostnih delovnih mest, z višjo

minimalno plačo in s pravičnim in dostopnim sistemom socialne zaščite.

Minimalno plačo bomo redefinirali tako, da ne bo samo presegla praga revščine, ampak bo vsem za pošteno opravljeno delo zagotovila pošteno plačilo za človeka dostojno življenje. S progresivnim sistemom obdavčenja in sistemom socialne varnosti bomo ustavili povečevanje socialnih razlik. Ključno je, da imajo vsi enake možnosti. Poskrbeli bomo, da v družbi ne bo lakote in da bo država zagotavljala varstvo in pomoč vsem v stiski, še posebej otrokom, družinam, starejšim in invalidom. Ukinili bomo varčevalne posege ZUJF-a.

4. Naložbe v pamet in sposobnosti Slovenije.

Okrepitev sposobnosti, znanj in kompetenc za 21. stoletje. Za uspešno ekonomijo, za zdravo in pametno družbo. Zato bomo okrepili financiranje javnega izobraževalnega sistema, motivirali k učenju v vseh življenjskih obdobjih, dvignili dostojanstvo, avtoriteto in motiviranosti učiteljskega poklica ter

spodbudili strokovno razpravo o kurikulumu, ki bo novim generacijam omogočil najučinkovitejšo pot do znanj in kompetenc v spreminjajočem se svetu. Pripravili bomo program brezplačnega vrtca.

5. Zdravstvo brez čakalnih vrst.

Enak dostop do vseh oblik zdravljenja brez čakanja in brez privilegijev. Zdravstvo, ki ga ne obvladujejo lobiji, ampak človečnost! S sprejemom zdravstvene zakonodaje in prenovo upravljanja javnega zdravstva bomo zagotovili enako dostopnost in pravičnost javnega zdravstvenega sistema, da vsem ljudem zagotovimo pomoč in oskrbo takrat, ko jo potrebujejo. Napovedujemo radikalen program za odpravo čakalnih vrst, ločitev javnega od zasebnega, okrepitev javnega zdravstvenega zavarovanja, ki mora pokriti vse stroške zdravljenja zavarovancev, sanacijo izgub javnih zdravstvenih institucij in enoten sistem naročanja zdravil in medicinske opreme.

6. Javne storitve za enake možnosti vseh.

Kakovostne javne storitve, da vsem ljudem zagotovimo preskrbo z dobrinami, ki morajo biti javno dobro in zato dostopne vsem.

Javni servis imamo zato, da zagotavlja skupne potrebe vsem ljudem v družbi. Zato je vitalnega pomena za družbeni napredek. Odločeni smo, da okrepimo njegove sposobnosti. Prizadevali si bomo za nov plačni sistem, ki bo nagrajeval dobro opravljeno delo, za novo uradniško kulturo, osredotočeno na potrebe državljanov, za smiselno reorganizacijo državne uprave, za boljše upravljanje javnih institucij in investicij, za decentralizacijo in prenos pristojnosti bližje k ljudem.

7. Odločen premik k trajnostnemu razvoju.

Slovenija ima relativno ohranjeno in zaščiten naravno okolje, a tudi vrsto izzivov, da zagotovimo vsem ljudem zdravo življenjsko okolje. Zato je potrebno trajnostni

razvoj vključiti v izvajanje vshe državnih politik. Zeleni značaj Slovenije je ena od naših ključnih prednosti. Zato napovedujemo enovito politiko upravljanja s prostorom, naravnimi viri, sanacije okolja, za zdravo hrano in zdravo življenjsko okolje, energetika s poudarkom na obnovljivih virih energije, nova organiziranost ter skupnostna skrb na področju preventive in varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami. Okrepili bomo sposobnost Slovenije, da se v največji meri samostojno preskrbi s pitno vodo, zdravo hrano in energijo.

8. Čas je za mlade.

Sustavili bomo potrebo mladih po begu v tujino z ustvarjanjem pogojev za njihovo življenje doma. S prenovljeno stanovanjsko politiko omogočili rešitev bivanjskega vprašanja s kombinacijo modela stanovanjskih zadrug, prehodnih stanovanj in investicij v stanovanja po zgledu Dunaja. Istočasno bomo mladim omogočili pogoje za razvoj lastnih idej s spodbudnim okoljem za razvoj zagonskih podjetij, inovativnih oblik

sodelovanja in sodela ter tudi s tem, da jim bomo omogočili vstop v okrepljeni javni sektor ter pri iskanju novih priložnosti, ki se bodo pojavila zaradi povečanega investicijskega vlaganja države in gospodarstva.

9. Slovenija, aktivna za boljši svet.

Zunanja politika je naše orodje, da v svetu uveljavljamo svoje interese, v prvi vrsti **varnost, povezanost s svetom in gospodarske priložnosti**. Zato potrebujemo bistveno bolj aktivno zunanjo politiko, ki razume, da je uspešnost države na dolgi rok izgradnja njenega ugleda v svetu. Zunanja politika je središče, ki gradi imidž in ugled države v svetu ter vse druge deležnike povezuje v skupno akcijo. Z načrtnim vodenjem bomo okrepili prepoznavnost Slovenije in svet približali našim ljudem, gospodarstvu, znanosti, športu in kulturi. Zato bomo v naši zunanji politiki ponovno uveljavili koncept koncentričnih krogov. V prvi vrsti si bomo prizadevali za krepitev Evropske unije v

svetu, za njeno enotnost in povezanost, za učinkovitejši sistem evropske varnosti, za boljše odnose s sosedi in za več sodelovanja v soseščini, hkrati pa razvijali strateška partnerstva z državami, s katerimi nas družijo skupni interesi, predvsem na področju gospodarstva, znanosti, varnosti in sodelovanja za mir in vladavino prava.

10. Pravična in varna družba.

Verjamemo, da Slovenija lahko postane zgled solidarne, povezane in inovativne družbe, ki bo zagotavljala ljudem varnost v vseh pomenih. Za novo soglasje o naših ključnih vrednotah solidarnosti, pravičnosti in poštenja, da z njimi prenovimo družbene odnose in institucije. Da bodo pravice vseh spoštovane in uveljavljane, da bo vsakomur zagotovljeno dostojno delo, enake možnosti, varnost v vseh življenjskih obdobjih, sodelovanje in solidarnost celotne skupnosti.

Ključ za slovensko prihodnost

Nikomur nismo nič dolžni. Imamo jasno zavezo in odgovornost – človeku, sodržavljanu.

Socialni demokrati smo prenovljena politična sila, ki se je veliko naučila iz lastnih napak. Znali smo sprejemati težke odločitve, zaradi katerih je danes Slovenija na poti okrevanja. Znali smo spremeniti sebe, da lahko danes samozavestno rečemo, da smo sposobni spreminjati Slovenijo. Nikomur nismo nič dolžni. Imamo jasno zavezo in odgovornost človeku, sodržavljanu. To je ključ slovenske prihodnosti.

Naša odgovornost je, da zastavimo vizijo Slovenije za novo desetletje. Dogovor o tem, kakšna naj bo Slovenija, kaj so naši novi nacionalni cilji, je nujno potreben. V

doseganje teh hotenj moramo vključiti vso energijo Slovenije. Vse svoje sposobnosti, pamet, ideje in voljo Slovenije. Da zagotovimo dostojno življenje za vse. Možnosti in priložnosti. Varnost. Človeško dostojanstvo. Urejeno skupnost, v kateri si pomagamo.

Samo tako bomo lahko povrnili zaupanje ljudi v politiko, v državo in v prihodnost.

Samozavestna Slovenija

S temi izhodišči Socialni demokrati odpiramo programsko razpravo. Da zgradimo večino okoli skupne vizije in skupnih ciljev. Da najdemo najboljše načine, da Slovenija napreduje za vse naše ljudi.

Sodeluj!

Z debato na terenu in na spletu želimo v ta proces vključiti najširši krog ljudi. Pogovarjajmo se. To je začetek, iz katerega lahko zraste zaupanje za boljšo prihodnost.

Več informacij na
www.socialnidemokrati.si

The logo of the Slovenian Democratic Party (SD) is a white square with the letters "SD" in blue. The letters are bold and sans-serif. The square is positioned in the bottom right corner of the page.

SD